



Utsikt mot Sylmassivet fra Storerikvollen. Foto: Erik Stabell

Grenseløse opplevelser i Sylan

Av Karl H. Brox

“Om man tenker seg Vårherre som siluettklipper, kan man anta at han har hatt stor glede av å forme Sylans taggete horisontlinje. Det er akkurat som om et stykke Jotunheimen skulle ha blåst bort idet det ble klippet til, blåst fra sin påtenkte sammenheng og havnet på den granitt- og sparagmittsokkelen som Sylan står på.” Torstein Boberg

Turistrutene mellom hyttene krysser riksgrensen med den største selvfølgelighet, og fjellvandrerne enser knapt at de beveger seg fra ett land til et annet. For dem er det naturen og naturopplevelsen som teller, og Sylmassivet er og blir majestetiske fjell enten man ser det fra den ene eller den andre siden. Ellers er det typisk for hele det store Sylanområdet at landskapet er preget av store vidder og forholdsvis myke linjer, avbrutt av fjell som reiser seg ende til vær, i over 1500 meters høyde. Nord for Sylmassivet er det ingen fjell som når opp i 1200 meter, men i nordvest reiser Fongenmassivet seg med flere topper og høyeste punkt på 1441 meter. Enda lenger mot nordvest ligger Skarvan, hvor Storskarven rett nok

ikke er høyere enn 1171 meter, men likevel gir et ganske "alpint" inntrykk. Her ligger selv-betjeningshyttene - Kvitfjellhytta nordvest for Skarvan og Prestøyhytta rett sørvest for Litleskarven.

Karolinertragedien

Svakt nordvest for Sylmassivet, mellom Essandsjøen og Tydalen, ligger det 1251 meter høye Øyfjellet. Rett nord for dette var det at general Armfelt i nyttårshelgen 1718/1719 forsøkte å lede sine soldater tilbake til Sverige etter det mislykkede felttoget mot Trøndelag mot slutten av Den store nordiske krig. Et lite tjern ved fjellets fot fikk sitt navn etter denne tragedien. Her ved Svensklægertjøna

opplevde soldatene ragnarokk da snøstormen kastet seg over dem. En offiser skal ha blitt drept av sine soldater på dette stedet da han forsøkte å hindre dem i å lage bål av geværkolbene sine.

Rikt fugleliv

Store deler av Sylanområdets vidder består av fjellbjørkeskog, myrer og vann. Det klart største av vannene er Essandsjøen/Nesjøen, med Trondhjems Turistforenings betjente hytte, Storerikvollen i nordenden. Nesjøen er et kunstig kraftverksmagasin, etablert i 1971, som henger sammen med den opprinnelig naturlige Essandsjøen. Etableringen av Nesjøen demmet ned både den gamle Nedalshytta og de enorme og meget fuglerike Nedalsmyrene. Ny hytte ble bygget til erstatning for den gamle, men Nedalen blir aldri mer som før. Likevel finnes det fortsatt områder med et betydelig fugleliv i Sylan. Et av dem strekker seg fra Essandsjøen og syv-åtte kilometer nordover til den meget fuglerike Rangeldalen. Andre større myrområder finnes sørøst og sørvest for Stordal i Meråker, og vest og nordvest for Øyfjellet. Et helt spesielt og rikt fugleområde finnes lengst vest, rett sør for Skarvan ved Stråsjøen og Prestøyen.

Roltdalen – Sylanområdets villmark

Granskog finnes i de lavere delene, for eksempel ved Gammelvollsjøen rett nord for Tydal sentrum, og i Roltdalen, som er en av de siste veiløse fjelldalene i hele Sør-Trøndelag. Trondhjems Turistforenings Schulzhytta ligger i denne dalen, som er utrolig vakker med fin granskog og en del furu på myrene, og ellers innslag av bjørk og en del andre løvtrær. De som ikke har vært i Roltdalen har så avgjort en opplevelse til gode. Her er man omtrent så langt vekk fra hverdagens mas og jag som det er mulig å komme. Her er det ikke elektrisk strøm og ingen biler – bare skogen, fjellet, myrene og elvene. Den som vil vite mer om Roltdalen – som er kjerneområdet innen Skarvan–Roltdalen nasjonalpark - kan få tak i Trondhjems Turistforenings årbok for 1985, som i sin helhet var viet Roltdalen.

Lange tradisjoner

Fotturismen i Sylan startet i siste halvdel av 1880-årene. De trønderske skipionerene Ernst A. Tønseth og Oluf Dietrichson (som året etter ble med Fridtjof Nansen over Grønland) foretok i 1887 en legendarisk skitur fra Røros til Meråker, og i 1888 fikk Trondhjems Turistforening opprettet sitt første kvarter i Nedalen. Den første hytta på Storerikvollen ble bygget i 1896, og Schulzhytta og Nordpå i 1948. Senere er det kommet flere selvbetjente hytter: Ramsjøhytta, Kjølihytta, Græslhytta, Kvitfjellhytta, Prestøyhytta og Bjørneggen. På svensk side av grensen ligger Blåhammarstugan, Sylstasjonen, Helagsstugorna og Fältjägerstugan. De to sistnevnte er selvbetjente.

Grenseløse turer

Sylan er et fjellområde vi må dele med svenskene. Selvsagt gjør vi det med glede. Her er nok å ta av: Du kan vandre fra hytte til hytte i dagevis, ja faktisk i ukevis etter merkede ruter og variere turene mellom ca. 25 norske og svenske turisthytter. Toppturer til Storsylen og Fongen, villmark i Roltdalen, gammel industrikultur på Høgfjellet og minner etter karolinernes tragiske dødsmarsj. Videre er fiskemulighetene meget gode. De som er interessert i planter, fugler eller pattedyr vil heller ikke dra skuffet hjem – reinsdyr hører med til turopplevelsene i Sylan, og fjellreven finnes fortsatt noen steder. Når vi så legger til at man i Sylan årlig kan plukke det man trenger av multer og vel så det, burde vel også det være et tips om at dette er et fjellområde som er vel verdt et besøk!

Foto: Gunn Nyborg

